

ХА ЗЕХЬА ЦА А ЙОАЕШ, СИХ ДЕ БАЛХАШ

Докхкий социалистический де-
харах тла а ийца, ук кхоа-
чашдара кхьагеш ба Ачхой-
Мартана района «Лермонтов-
ский» совхоза кхашкара балхаш
деш бола кхьагеша. Цар
дйиний 700 гектара тла ше-
кара свекла, 200 гектара тла
горох. Хланз хьажкшаш дйовш
боакх уж.

Ала деза, из боккхача лоар-
хаша а пайданера а культу-
ра дйера балхаш цига ледара
леллгаш. Дйае езаца 3500 гек-
тар хьажкшаш 21 апреле дйае
дйинийнаш 1398 гектар мара
я. Совхоза торонашка хьаже-
ча чйагаш кйезига я ук. Цига
хланз болх беш 16 хьажкшаш
дйов агрегат я. Из культура
дйае йолаеннаца дйинахьа дйае
цар цу техника бизза пайда а
еиаш болх баббалара хланзале-
хьа хьажкшаш дйинийна баына
хурбг уж.

Баында, дукха ба совхозе дйи-
нахьа норма тйехкоачашеш
лакарча агротехнически боар-
маша хьажкшаш дйовш бола
механизатораш. Царех ба йа-
лагаша отделеиера хьажкшаш
леллгаша механизированни зве-
ной звыенвой Чагев Иман,
шолгаша отделеиера механизи-
тор Хаучаев Иса, шитта кхы-
бараш а. Шойй гйулакх дйае
хавш, йонкха балха говзал йо-
лаш ба ук механизатораш.

Свекла дйовча хана норма
15 гектар мара йоацаша метте
30 гектар дйовч цар сменах.

Шитта докхкий толамаш доак
цар хланз хьажкшаш дйовча ха-
на а. Цар еррига уйла махулла

БРИГАДАХ МАЯК ХИННАЙ

Гудермесский район а
«Дружба» яхача совхозерча
тракторни бригадана дукха ха
йоацаш коммунистически
кхьагеша цй еиаш. Цу
бригадана кулгалдеш ба говза
механизатор коммунист Н.
Байдаков. Коммунистически
кхьагеша сийлен цй еиаш
кйа цунна дйадахча шерашка
цу дика толамаш дахарах а
укх шера эгара хьалха ялат
дйадинна ялараш а. Май бутт
хьахилалехьа ялат дйадинна
бавлар механизатораш. Дук-
ха кхьахйитад цар ялат дйа-
на, барх дйинахьа хьаж-
кшаш дйинна бавлар ук
550 гектара тла, бовоби
культураш — 60 гектара тла.
Чйагаш кхьагеш хланз меха-
низатораша шоваш дйинна
ча хьажкшаш бовоби культу-
рашеш гйулакх деш.

Механизатораша — тракто-
ристана н. Гозуева, Ислам-
гиреева, шитта кхыбараша
тйаиннаца хьажкшаша куль-
тиваци еш массаза а тйех-
коачашеш шойй нормаш.
Цар лаьрхлад хйа гектара
тйа 40 центнер ялатинна
лаьрхла хьажкшаш хьувкшй-
та. Кхыдола ялаташ хьув-
кшйтар а чйагаш кхьагеш
баш ба ук. Гураха ялат дйа-
диннаца 950 гектара тла хан-
нахьа махка баькха, удо-
бренн йилла баынаб бригада
механизатораш. Хйа гекта-
ра тйа 25 центнер лйези-
гагаш ба бола ялат чуьар-
дац оаха, аына тешаме дош
деннад бригада механизато-
раш. Из бакхурдолаш да.
Нов. Байдакова кулгалдеш
бригада коллективно ше лаьр-
хлар кхоачашдерида.

И. ПЕТРУХИН.

сйагаш хьажкшаш дйинийна яха-
ра тйахйитай. Цудухьа сатосса-
шеха дйаболабаш болх боад
кхьагеша дйовш бу цу дйае
механизатораша. Цул совга,
цар баьча балхага хьажеца блар-
гагу, квадратно-гнездовн хьа-
сапе хьажкшаш дйаера балхаш
царна геттара дйа ховлга. Мас-
санахьа цхьатарра хьажкшаш
дйа а кхоачйиташ, нийсача му-
ларех ук дйае атта дече а,
дйинахьа 16—17 гектар сов-
га хьажкшаш дйовш цар. Норм
тйехкоачашеш совга,
лерттла доал а деш, дика болх
байт цар шошкарча техникага.
Баькда, цу тайпара толамаш
доакхача механизаторни балха
говзал массанага дйаовзийтац
совхоза кулгалхоша, социали-
стически яхье тйахьац кхыбо-
ла механизатораш, во леллаб
политико-массови болх.

Кьаьстта эсала лел хьажкшаш
дйаера балхаш совхоза цхьао-
лагшеш (управляющий нов. Папа-
линов), пхелагшеш (управляю-
щий нов. Бурсаков) отделеиера.
Цу отделеиера гураха хан-
нахьа зыбь аьха цу хилар ба-
нахьа долаш, хланз а лаьтта аьха
а даькха, культураш дйае ме-
гаргйолаш из кйиде ца могаш
боакх дйага специалистац. Цу
тайпара кхоачамбоацараш хилар
боакх долаш 5—6 агрегат лат-
цига цхьаькша хйама ца деш се-

Керттерадар—культураш ханнахьа гйулакх делга

Агротехнически дйагаша
хана хьажкшаш дйинийна
иньстельнай Надтеречный рай-
она «Надтеречный» яхача
совхоза кхоккхе а отделеи.
Фийгаш лерттла дйа лаьт-
танна кйал дохйиташ, урагаш
а пхьорагаш а муглараш ний-
са долаш дйинийна хьаж-
кшаш механизаторашеш поле-
водашеш. Дйахо хьажкшаша
деш дола балхаш аттагаша хи-
литара чйагаша лоархлам
болаш да дйинийнаца хьаж-
кшаш квадраташ нийса хилар.
Цу гйулакша чйагаша йоакхо
яй механизатораша.

Хьажкшаш дйинийна мас-
секх дйа доалашеьха а дйа а
доладеш, хьажкшаш хьал-
тйаьлалехьа боакхаш бола
макха баькшар 5 дйинахьа
1240 гектара тла. Из болх а
чйагаша хьинаре чакхьаьк-
шар механизатораша. Цхьаь-
цай тракторист вацар цу бал-
ха тйех ший дйинахьа нор-
маш тйехкоачаш ца еш.
Шоваш ледарло йойа оасар
котдартдолга, из ханнахьа
дохаде дезилта дйа кхета-
дора цар.

— Тйехьара а, хьажкшаш
хьалтйаьла йолаеннай. Мел-
ла йоакхо еш оаохш хьаж-
кшаш дйинийнае а, —
йоак тракторист Саламов
Махьмада. — квадраташ ний-
са ца хилар кхераш саго-
тар тхо хьажкшаш хьалтйа-
лалехьа. Баькда, квадраташ
геттара нийса хиннай.

— Культиваци елга тйе-
хьаьлалитта йиш яц хланз, —
аьлар механизатора. Музы-
каев Увойса, цхьатарра хоза
хьалтйаьлайна латтача хьаж-
кшаша блара а хьажеш. —
Лерттла гйулакх дйа хьаж-

ца. Уж массе агрегат болх беш
хилча юккьера лаьрхлад дйи-
нахьа 50—60 гектар совга
хьажкшаш дйаовгяр совхозе.

Цу отделеиера хьажкшаш
дйаера балхаш селла мела лелар
«бехказа» даькха а гйерташ,
совхоза а отделеи а кулгал-
хоша бйаьстан ялаташ дйаера
лаьттан во кйидарах да из,
йоак. Баькда, из кьаьмал деча
хана отделеи кулгалхой,
кьаьстта а совхоза директор
нов. Широков, «бйибеннаб»,
бйаьстанга ук лаьттан ишта во
кйидарах шоваш хилараш.

Бизза пайда эац совхозе
молтигерча удобрених, хйиш
дехкача лаьттаеш. Цхьаькша от-
делеи яц цига планаша боатта-
ча боарамах кхашка удобрениш
ехка, торо мел йолча кхай тйа
хий дилла.

Хланз санны мара кхы сйх а
ца луш, совхоза кулгалхоша из
болх дйахо а шитта мела лела-
бойя, агротехнически ханашка
хьажкшаш дйинийна бовргбаш
уж. Цудухьа, сйиха юккьера
кхоачамбоацараш дйа а доакхаш,
ерригача техника бизза пайда а
эацш, юкхейсача лоацаша хана
кхашкара бйаьстан балхаш йи-
стедоахардлоаш вйаьтйехьан-
кха беза совхоза кулгалхоша
беррига болх.

З. ГЕЛИСХАНОВ.

кйаш дйа хьувкшаргйолга
гуча да.

Хланз, хьонк санны хьаж-
кшаш хьалтйа а янына мугла-
раш дйа белгалдйаьннаца
хана, царна культиваци е
араяннай трактораш. Хьаж-
кшаша культиваци яра болх
дйинахьа нормац 150—
180 процент кхоачаш а еш.
кьаьстта дйа ба Сайдудов
Ляча керте латтача цхьао-
лагшча тракторно-полеводче-
ски бригада.

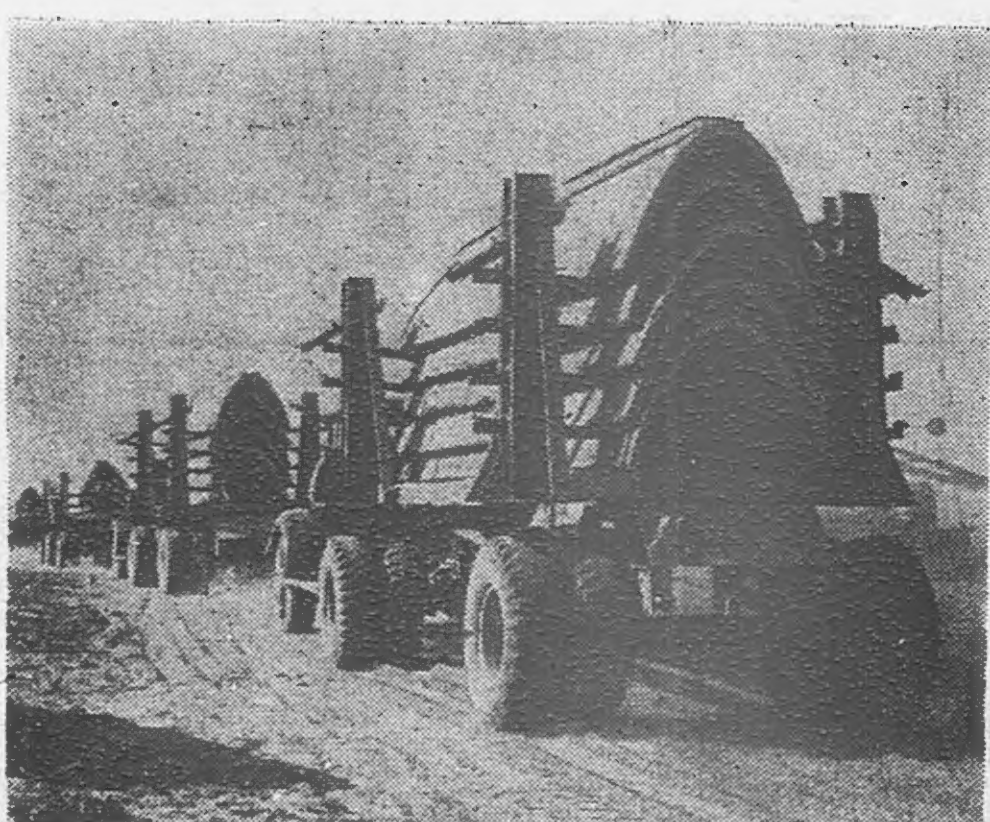
Дукха йоакхо ук совхоза
кхьагешамоша 70 гектара
тйа доакшарийна лаьрхла
шоваш дйинийнаца шенара
свеклай а. Цу участие хад-
данза болх беш цн трактор
я: «ДТ-20» — цхьатарра хо-
лаз хьалтйаьннаца свеклай
мугларашта юкье культиваци
еши «Т-28» — дайга макхаш
доакхаш.

Дйаинийнаца хйамашта зе-
наш ду садоакха хйамаш
йоар дукха цар бйенаш
доакхача наькый истюшка
а, хйа аына лордаш хьал-
тйаьлаьлалехьа а царна а
молхаш тейх. Хланз свек-
лаьна цхьаьна хйамакх а
кхерам бац. Свеклай мугла-
рашта юкье хьалтйаьлайна
оасар культиватораша доха-
даь дйаькшад.

Хйажкшашта а свеклана а
шитта культиваци е болаб-
енн совхоза шолгашеш кхоа-
лагшеш отделеиеша а.

Лаьттах йоала продукция
алсамькхьакар даькше
шовашта хьалхаша латта де-
кар дйа кхета а даь, шоваш
дйаинна культураш хьув-
кшйтараша эшаш дола бал-
хаш хьинаре кхоачашдеш ба
«Надтеречный» совхоза кхьа-
гешамохой.

М. АЗИЕВ.

КАЗАХСКИ ССР. Кьулбе-
хьен-Казахстански областа на-
мьашка гйолла дйаух Голонная
яхача эрий ара керда йохаш
латтача совхозашта хьажеца
мукьех етта йолча автомашини
нолоннаш. Никткьа мара дйа а
вохалуча тйаьда а гйум йолаш
а долча наькшашка гйолла Уз-

бекистанерча аьшкябетонни хйа-
маш еча заводера № 17 йолча
совхозе ук ук хйиш дехкача ка-
налашта хьожашьа оборудованн
а йица.

СУРТА ТИ: наькьа йолча лот-
коваш. А. Ирисова сурт.
ТАСС фотокоррентка.

Дукхагаш шура яккхара

КПСС ЦК мартовски Плену-
му дйахо йодача хана юрта
боахам деглаболабара льяра ре-
шениеша дегаш гйоздаьхад Совет-
ски районерча Кирова цйерача
колхоза шурй-товариш ферма
хьайбаш леладериш.

Уж шера хйаа Латтагара
1200 килограмм шура яккха
дехкар тйаинцад фермерча ер-
ригача дйоркаша, хйаьта дйа-
гаша болча дйоркаша хйаа Лат-
тагара 1700 килограмм совга
ла шура яккха дош деннад.
Лоаман колхозни хьалашна
докхкий дехкараш да ук. Дйа-
бахача апрель бетта хйаа Лат-
тагара 150 килограмм совга
шура яккхай районе цн хеза-
ча дйорна Тазуриева Алмата.
Цул тйехьа ца бусаш хьаьбагаша
дйорнаш Джаьмалдинован Аб-
дулладьрован.

Дйа гйулакх ду дйоркаша
шоваш леладеша доакхана. Хан-
нахьа хйи мелад, доакхаш
цйенду, шитта кхыдола гйула-
кшаш а ду. Цу торо хуийт де-
гара ди массаза доал доакхана
дукхагаш шура яккха. Март
бетта фермерча 121 Латтагара
68 центнер мара шура яккхаш
апрель бетта 105 центнер
яккхаш. Хланз хйаа дйинахьа
шура тйаьт доакхана. Дйа хьож

КьОНА ГОВЗАНЧАШ

Сийле кхьагешамош йоал-
лаш хилар дйа кхетаьд
Барахон Гойберда. Из 22
шу даьнна зйаьмаш саг ва.
Цхьа шу совга ха я Гой-
берд колхоза правленегара
дйиша а дйиша пхьоале болх
бе ваха. Хьалха, болх бе вола-
луча хана, цйедьаца аьшка
тйа йонкха жйов еттиш вар
из. Хланз Гойбердах дйа
аьшкшар хиннав. Цу ший
новкьостаца, йонкха жйов ет-
таца Боков Тайсамаца колхо-
зерча юрта боахамаша маши-
нашта эша оатхалаш хьаю,
балха нормаш масса хана
кхоачаш а еш.

«Дружба» яхача Перво-
майски районерча Оалкамар-
ча колхозерча кхьагешамош-
ша лоархлаш а сий деш а ба
пхьоалера болхлой. Колхоза
правленн йолча коа баькша
колхозхоша эгара хьалха
теркам тйаьхит аьрда
оьгйорхьа дагаша зйаьмгаша
цйагаша. Массаша механизатор
воагаша укхаша цхьаьца фент,
юкьархилт, кхьйлола от-
хал эшаш. Царех цхьаькша а
лерттла гйулакх ца деш
дйаверзийтац аьшкшараша.

Кьаьстта балха дисциплина
дйа хиларца белгалванкха
везаш ва Боков Тайсам. Тай-
сам пхьоале балха вена ах
шу совга ха я. Ше инвалид

колхоза правленн дйорнай хьа-
машка. Царна болх беш мел
аьша хйама йаьшдаьд.

Тхьа ферме дукха ха йоацаш
зоотехнический болх бе венав кь-
она специалист Узев Султан.
Дйагаша тайпара болх эьгаьк-
шар чйагаша новкьостал даьд
цу. Дйорнай балха говзал ланк-
лургйолаш зоотехнически хье-
хамаш а ду Султана.

Колхоза йаьсий леладераша
чйагаша кьовсам лоаттабу ук ца
дйагара. Кьаьстта дйа гйу-
лакх ду йаьсашта Суьаьев.
Хланз цу леладеш 20 денгара
шин беттага кхачалца ха йола
35 йаьлгаш да. Деннен бйиьанн
дукхагаша дукх тйаькшайтараш,
цхьаькша йаьлгаш ца дйагаша
шйиша могаш дола гйулакх ду
цу. Мел а даь мара хйи мела-
даь йаьсашта, цйена леладу,
тайп-тайпара доакшар дехк. Цу
санны йаьсашта дйа гйулакх ду
Йаьсаьев а. Цун группе шн
буьт баьлча денз 6 буьт балла-
ца дола йаьсий да.

Шоваш тйаинца дехкараш то-
ламца кхоачашдара чйагаша
кхьагешамош ба тхьа ферма болх-
лой.

А. УМАРОВ,
МТФ заведующий.

волашеша, болх хала ба аьн-
на бйа ца кхьажашеш кхьагеш
цу.

Шитта да лоаман зйаьмгаша
ца колхозе боккхача лоархла-
мера балхаш деча катйгаша
наьха гйулакшаш.

Хь. МАГОМЕДОВ.

Дйа кхьагеш Шел-
ковской района Лени-
на цйерача колхо-
зерча сакманцидана
Уманцева Таисей
(аьрдехьа) Лукашова
Лиден. Цхьаькша а ца
болиташ йаьгара
даьхар цар шоваш ле-
ладеша жева йодаь
йохарний.

П. Катакова сурт.

9 гектара меттел 13—14 гектар

«Октябрь 40 шу» яхача
совхоза Навсар-Керттерча от-
делеи № 6 йола бригада
600 совга гектар лаьтта а
ший техникум механизатора-
ш а ба, Укх шера бригада
дош деннад: хйаа гектара
тйа 50 центнер фуаьльа
хьажкшаш, 70 центнер коар-
толаш, 150 центнер шенара
свекла чуьца.

Тай тейхача санны нийса йо-
да лаьржача кхай тйа гйолла
хьажкшаш дйовш йоала аг-
регат. Тйаькша трактор соца
а йиш, ший квадраташ нийса
хулий хьажаш воалл зйаьмгаша
оаг.

Из ва Гарахоев Муса-Хьа-
жа. Ер барайтйаьла шу да
цу трактора тйа болх бу. Ди-
на довз цунна кхашкара бал-
хаш. Коммунистически парте
XXII съезд хйиначул тйехьа
тйа ший хьинар, низ, говзал
кьаьстта чйагаша кхьагеша
даьла лаьрхлар Муса-
Хьажаш.

— Аз механизированни
звено хьаьц, Аьлти-Юртгара
цйи хезача хьажкшаш лелад-
ерхо Мальсаев Осман сан-
на толам баькха низ хурьфа,
аьнна хет сонна сайга а,
аьлар Гарахоев укх шера
звенош дйа-юха еькача хана.

Дукха кхьахйитад цу бйаь-
стан балхаш хьалтйаьлалехьа
хьа 200 гектар хулача ший
участка тйа. Боарамагаша шйа
кхьа, минеральни удобрениш
яькар. Дйаьха денош хьаьта-
шеьха а цу отделеи эгара
хьалха ший машина нух тйе-
хьадйизар Муса-Хьажаша вар.
Лоацаша хана аьхар дерида
кхьа, шовза макха баькшар.

Хланз квадратно-гнездови
хьисале 150 гектар гаргаша ду-
лача лаьтта хьажкшаш дйа-
нахьа, йоак царех совхозе
болхлоша а кулгалхоша а.
М. ЗАНГИЕВ.

Парниководий совга

Грозненский района «Аргун-
ский» яхача совхозе дйадахана
шерашка помидорни, баклажа-
ни, кабачки, рассада дйаьлар
болх во лелар. Баьца даьрий
гйулакх дйа ховш болхило вацар цу
совхозе. Цудухьа дукхагаша йо-
ла хана районерча колхозашка-
ра кхьахьа эаш хулар рассада.
Тйаькша Николай Никитович
Кривоша совхоза директорча
дйаьхар ше парниковод балха
вохйитйаьла. Соаьна юьйрб
бетта болх бе волаьлар из. Чйа-
гаша кхьаьгешар цу баьца даьрий
рассада дйа хилийтараш. Нико-
лай Никитовича кулгалдеша
болхлоша дйа кхьахйитад укх
шера. Дйадахача шерехьа а
кйицх йир цар: парникови ко-
робкаш, рамаш тоайир, парнико-

ви йоагаш цйендир, ханнахьа
парникови рамаш дйаоттайир.
Лазар хьаьдеш йолча микро-
пий, сибзый рассада дйаьлар
болх во лелар. Баьца даьрий
гйулакх дйа ховш болхило вацар цу
совхозе. Цудухьа дукхагаша йо-
ла хана районерча колхозашка-
ра кхьахьа эаш хулар рассада.
Тйаькша Николай Никитович
Кривоша совхоза директорча
дйаьхар ше парниковод балха
вохйитйаьла. Соаьна юьйрб
бетта болх бе волаьлар из. Чйа-
гаша кхьаьгешар цу баьца даьрий
рассада дйа хилийтараш. Нико-
лай Никитовича кулгалдеша
болхлоша дйа кхьахйитад укх
шера. Дйадахача шерехьа а
кйицх йир цар: парникови ко-
робкаш, рамаш тоайир, парнико-

Ю. БАЗГИЕВ.

КЬАЬСТТА КХЕРАМЕ ЗУЛАМАШ ДАРАХ — ЛИРА НАКАЗАНЕШ

Законаш йаьлла тейла ца дай-
таш нийса чакхдоаьлал, массе
тайпа зуламаш совцаьлал йа-
лашдаь ца йеш, ук зуламаш
дайташ дола баькшаш а цйе-
даь дйадохилла — шитта да
ший кердаца Программаша тйа
парте хьалхашка оттадь де-
хкар.

Из дехкар кхоачашдара мел
эшар долаш да вай мехка. Об-
щественна дукхалар хйамаш
дайтара дола объективни ба-
хьанаш даь вайгаша. Хьаьта со-
циалистически производствен-
ни отношениеша, коммунистиче-
ски вахара нийсача принципа-
на, культурен дешара гйулакш
лаьхлардо торо хулий вайга
воагаша юккьера зуламаш цйе-
даь дйадах.

Цхьаькда, алхха экономи-
чески хувчамаш хйиначар аьн-
на-м зуламаш шн-шегаша дйа-
дарташ, дйаьхача замаша юхеди-
на во гйулакшаш дйадахара
хадданза чйагаша кьовсам лоат-
табе беза царна дукхал.

Общественна дукхаларча гйу-
лакшаша лоаттабеша кьовсаме
доккха дехкар тйаьдог общест-
венноста, хйаьта ширача за-
мах юхедиса во гйулакшаш
дйадахара бола общественноста
лоархлам шератара шераша ланх
а лурбга.

Общественно доккха да-
таш нийса чакхдоаьлал, массе
тайпа зуламаш совцаьлал йа-
лашдаь ца йеш, ук зуламаш
дайташ дола баькшаш а цйе-
даь дйадохилла — шитта да
ший кердаца Программаша тйа
парте хьалхашка оттадь де-
хкар.

Из дехкар кхоачашдара мел
эшар долаш да вай мехка. Об-
щественна дукхалар хйамаш
дайтара дола объективни ба-
хьанаш даь вайгаша. Хьаьта со-
циалистически производствен-
ни отношениеша, коммунистиче-
ски вахара нийсача принципа-
на, культурен дешара гйулакш
лаьхлардо торо хулий вайга
воагаша юккьера зуламаш цйе-
даь дйадах.

Цхьаькда, алхха экономи-
чески хувчамаш хйиначар аьн-
на-м зуламаш шн-шегаша дйа-
дарташ, дйаьхача замаша юхеди-
на во гйулакшаш дйадахара
хадданза чйагаша кьовсам лоат-
табе беза царна дукхал.

Общественно доккха да-
таш нийса чакхдоаьлал, массе
тайпа зуламаш совцаьлал йа-
лашдаь ца йеш, ук зуламаш
дайташ дола баькшаш а цйе-
даь дйадохилла — шитта да
ший кердаца Программаша тйа
парте хьалхашка оттадь де-
хкар.

Из дехкар кхоачашдара мел
эшар долаш да вай мехка. Об-
щественна дукхалар хйамаш
дайтара дола объективни ба-
хьанаш даь вайгаша. Хьаьта со-
циалистически производствен-
ни отношениеша, коммунистиче-
ски вахара нийсача принципа-
на, культурен дешара гйулакш
лаьхлардо торо хулий вайга
воагаша юккьера зуламаш цйе-
даь дйадах.

Цхьаькда, алхха экономи-
чески хувчамаш хйиначар аьн-
на-м зуламаш шн-шегаша дйа-
дарташ, дйаьхача замаша юхеди-
на во гйулакшаш дйадахара
хадданза чйагаша кьовсам лоат-
табе беза царна дукхал.

Общественна дукхаларча гйу-
лакшаша лоаттабеша кьовсаме
доккха дехкар тйаьдог общест-
венноста, хйаьта ширача за-
мах юхедиса во гйулакшаш
дйадахара бола общественноста
лоархлам шератара шераша ланх
а лурбга.

Цхьаькда, алхха экономи-
чески хувчамаш хйиначар аьн-
на-м зуламаш шн-шегаша дйа-
дарташ, дйаьхача замаша юхеди-
на во гйулакшаш дйадахара
хадданза чйагаша кьовсам лоат-
табе беза царна дукхал.

Общественно доккха да-
таш нийса чакхдоаьлал, массе
тайпа зуламаш совцаьлал йа-
лашдаь ца йеш, ук зуламаш
дайташ дола баькшаш а цйе-
даь дйадохилла — шитта да
ший кердаца Программаша тйа
парте хьалхашка оттадь де-
хкар.

Из дехкар кхоачашдара мел
эшар долаш да вай мехка. Об-
щественна дукхалар хйамаш
дайтара дола объективни ба-
хьанаш даь вайгаша. Хьаьта со-
циалистически производствен-
ни отношениеша, коммунистиче-
ски вахара нийсача принципа-
на, культурен дешара гйулакш

